

บทคัดย่อ

T157891

การศึกษาเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ของรัฐบาล 2) วิเคราะห์ความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ 3) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการชำระหนี้ ตลอดจนแนวทางแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาเพื่อแก้ไข ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ตามนโยบายรัฐบาล ระหว่างปี พ.ศ.2544-2547. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ เกษตรกรรายย่อยที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ของรัฐบาล ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเลย จำนวน 145 ราย ศึกษาโดยการวิเคราะห์รายได้สุทธิของเกษตรกรและภาระหนี้สินของแต่ละคน ระหว่างปี 2545-2546 ผลการศึกษามีดังนี้

ในปีการผลิต 2546 พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้มีรายได้จากการปลูกพืชเฉลี่ย 46,315 บาทต่อครัวเรือน จากการเลี้ยงสัตว์เฉลี่ย 5,846 บาทต่อครัวเรือน รวมเป็นรายได้จากการเกษตรทั้งหมดเฉลี่ย 52,161 บาทต่อครัวเรือน ซึ่งสูงกว่ารายได้เฉลี่ยของปีการผลิต 2545 ที่มีจำนวน 45,854 บาท เท่ากับ 6,307 บาท ส่วนรายได้นอกภาคการเกษตร ซึ่งได้จากการรับจ้าง การค้าขายและบุตรหลานส่งมาให้ ในปี 2546 ได้รับเฉลี่ยครัวเรือนละ 70,623 บาท น้อยกว่าในปี 2545 ที่ได้รับ 70,866 บาท เท่ากับ 263 บาท เมื่อรวมรายได้ทั้งหมดจากภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตรแล้ว พบว่า ในปี 2546 มีรายได้เฉลี่ย 122,784 บาทต่อครัวเรือน ซึ่งมากกว่าปี 2545 ที่มีรายได้เฉลี่ย 116,740 บาท ประมาณ 6,044 บาท

รายจ่ายที่เป็นเงินสดโดยเฉลี่ย ในปี 2546 เท่ากับ 20,821 บาทต่อครัวเรือน ของปี 2545 เท่ากับ 20,123 บาท และรายจ่ายนอกภาคการเกษตรที่เป็นเงินสดในปี 2546 เฉลี่ยครัวเรือนละ 49,837 บาท ซึ่งสูงกว่าของปี 2545 เฉลี่ยครัวเรือนละ 49,316 บาท เท่ากับ 521 บาท

ในปีการผลิต 2546 เกษตรกรจะมีรายได้สุทธิโดยเฉลี่ย 52,156 บาทต่อครัวเรือน ขณะที่ในปีการผลิต 2545 มีรายได้สุทธิเฉลี่ยต่อครัวเรือนน้อยกว่า กล่าวคือเฉลี่ย 47,301 บาทต่อครัวเรือน

โดยภาพรวม เกษตรกรมีหนี้สินที่จะต้องชำระตามโครงการเฉลี่ยครัวเรือนละ 47,495 บาท ครัวเรือนที่มีหนี้สินน้อยสุดรายละ 5,000 บาท และครัวเรือนที่มีหนี้สินมากที่สุดรายละ 100,000 บาท เมื่อพิจารณาถึงความสามารถในการชำระหนี้คืนโดยเปรียบเทียบกับรายได้สุทธิ

T 157891

โดยเฉลี่ยของครัวเรือนแล้ว พบว่าเกษตรกรทุกรายมีความสามารถในการชำระหนี้สินได้ และมีรายได้เหลืออีกครัวเรือนละ 4,661 บาท

อย่างไรก็ดี เมื่อพิจารณาถึงความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเป็นราย ๆ ไปแล้ว พบว่ามีเพียงร้อยละ 57.93 ของครัวเรือนเท่านั้น ที่มีความสามารถในการชำระหนี้สินได้หมด ร้อยละ 37.93 มีความสามารถชำระหนี้ได้บางส่วน ส่วนที่เหลือ ร้อยละ 4.14 มีรายได้สุทธิต่อปีที่ไม่สามารถชำระหนี้สินได้เลย และหากพิจารณาเฉพาะรายได้รายจ่ายภาคเกษตรเท่านั้น พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเพียงร้อยละ 43.45 สามารถชำระหนี้สินได้หมด และร้อยละ 41.38 สามารถชำระหนี้ได้บางส่วน และอีกร้อยละ 15.17 ไม่สามารถชำระหนี้ได้เลย

เกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 73.30) คาดการณ์ว่าเมื่อสิ้นสุดโครงการในปี 2547 จะสามารถชำระหนี้สินได้ทั้งหมด ส่วนที่เหลือคาดว่าจะสามารถชำระหนี้ได้เพียงบางส่วน โดยจะชำระหนี้ได้ประมาณร้อยละ 50 ของหนี้ทั้งหมด แหล่งที่มาของเงินที่จะนำมาชำระหนี้สินนี้ร้อยละ 44.14 คาดว่าจะได้จากการขายผลผลิตของตนเองแต่เพียงอย่างเดียว ที่เหลือคาดว่าจะต้องนำรายได้จากแหล่งอื่น ๆ เช่น จากการรับจ้าง การค้าขาย จากที่ลูกส่งมาให้รวมด้วย

ปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการไม่สามารถชำระหนี้สินได้ตามกำหนด ได้แก่ ผลผลิตได้รับความเสียหาย ราคาผลผลิตตกต่ำ ขาดเงินทุนในฤดูกาลต่อไป มีค่าใช้จ่ายในการศึกษาของบุตร ต้องนำเงินไปชำระหนี้อื่นก่อน มีค่ารักษาพยาบาล ต้องใช้จ่ายในงานประเพณี ซ่อมแซมบ้านที่อยู่อาศัย ซ่อมแซมเครื่องจักรกลการเกษตร ให้ผู้อื่นยืมไปต่อแล้วยังไม่ได้รับคืน และเลิกประกอบอาชีพการเกษตร

ความคิดเห็นอื่น ๆ ของเกษตรกรตัวอย่างได้แก่ รัฐบาลควรขยายเวลาการพักชำระหนี้เป็น 5 ปี เพราะโครงการที่ดีช่วยลดภาระของเกษตรกร โดยเฉพาะเมื่อผลผลิตเสียหาย เกษตรกรจึงมีความต้องการพักชำระหนี้ต่อ สมควรให้มีการพักชำระหนี้ต่อไปจนกว่าเกษตรกรจะมีรายได้พอที่จะชำระหนี้ได้

A study was conducted with three main objectives : 1) To investigate Socio-economic backgrounds of the farmers participating in debt moratorium project. 2) To analyze debt repayment capability of the farmers. 3) To examine problems and obstacles effecting debt repayment. A total of 145 farmers in Loei province participating in Debt Moratorium Project initiated by the government between 2001-2004 were selected and used as samples of this study. Income data of sample households during 2003-2004 were analyzed together with out standing debt amount. The results obtained could be summarized as follows.

In 2003, the average total net income earned by the farmers was 52,161 Bahts of which 46,315 Bahts and 5,846 Bahts were derived from cultivation and animal raising respectively. This was 6,307 Bahts higher than the total income of 45,654 Bahts gained in the previous year (2002). Apart from this, in 2003 the farmers also gained the off-farm income of 70,623 Bahts from their children. This was 263 Bahts lower than the total off-farm income of 70,866 Baht obtained in 2002. It appeared that in 2003 the farmers gained the overall annual income of 122,784 Bahts and this was 6,044 Bahts higher than the overall income of 116,740 Bahts earned in 2002.

The results indicated that the farmers had cash expenses of 20,821 Bahts/family in 2003 and 20,123 Bahts/family in 2002. In addition, they also had off-farm expenses of 49,837 Bahts in 2003. This was 521 Bahts higher than off-farm expenses in 2002 which was 49,316 Bahts. The net income gained by the farmers in 2003 was 52,156 Bahts/family and this was greater than the net income gained in 2002 which was 47,301 Bahts.

In the overall picture, the farmers participating in the project had average debt of 47,498 Bahts/family. The minimum and maximum amounts of debts were 5,000 Bahts and 100,000 Bahts/family respectively. Based on the average net income, it

appeared that the farmers were capable of returning full repayment and still held the amount of 4,661 Bahts as remaining net income.

Nevertheless, if the analysis was done on individual cases, it indicated that only 57.93% of the farmers were capable of making full repayment, 37.93% were capable of repaying part of the debt while 4.14% of the farmers could not were any repayment. Based if the analysis was boood on farm income and expenses, the percentages of the farmers classified into 3 groups as described above were 43.45%, 41.38% and 15.17% respectively.

The results also indicated that 73.30% of the farmers anticipated that they would be capable of making full repayment when the project is terminated at the end of 2004 and 26.70% expressed that they would be capable of repaying part of the debt. Approximately, 50% of the farmers expressed that they would be capable of making full repayment. For the sources of income, 44.14% of the farmers believed that they could make repayment using the income derived solely from farming. Others expressed that they could make the repayment from the incomes gained from other sources such as wages, trading and the income giver from their children.

It appeared from this study that the problems and obstacles which affect the repayment capability of the farmers included damage of crop production, low price, marketing difficulty, shortage of cash circulation for next season cropping, necessary expense on children's education, had to repay debt from other sources, expense on health care, expense on social event, expense on housing repair and maintenance, expense on repair of farm machines, parts of the income was lended to other people, same farmers moved away and a few cases stopped farming.

The farmers expressed their opinions that the government should extend the project from 3 to 5 years, this is a good project which should be continue, their repayment capability was affected by product damages, the period of moratorium repayment should be extended repayment should be extended untill the farmers accumulated sufficient income to pay back debt.